

INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

Niveau	BaO
Instellingsnummer	111047
Instelling	Vrije Basisschool
directeur	Martine VAN HOOFF
adres	Geldenaaksebaan 200 - 3001 HEVERLEE
telefoon	016-40.43.06
fax	016-40.43.06
e-mail	martine.vanhoof1@scarlet.be
website/URL	
Inrichtende macht/Bestuur	970111 - VZW Comité voor Onderwijs Annuntiaten te HEVERLEE
adres	Naamsesteenweg 355 - 3001 HEVERLEE
Scholengemeenschap	121939 - Leuven-Zuid te HEVERLEE
adres	Naamsesteenweg 355 - 3001 HEVERLEE
CLB	114991 - Vrij CLB Leuven te LEUVEN
adres	Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
Tijdstip doorlichting	van 7 december 2009 tot 9 december 2009
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Luc Cuylaerts
Teamleden	Guido Aerts Frans De Bie
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil
Datum van bespreking met de instelling	9 februari 2010

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	RELEVANTE KENMERKEN	4
3	FOCUS VAN DE DOORLICHTING	5
3.1	(Leer)prestaties in de focus	5
3.2	Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
3.3	Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
4	KWALITEITSPROFIEL	6
5	RESULTATEN	7
5.1	(Leer)prestaties	7
5.2	Schoolloopbaan	11
5.3	Outcomes	11
5.4	Tevredenheid	11
6	ASPECTEN VAN DE WERKING	12
6.1	Algemeen	12
6.2	Personeel	12
6.3	Logistiek	12
6.4	Onderwijskundig	12
7	STERKTES EN ZWAKTES	15
7.1	Relevante aspecten waarin de school goed is	15
7.2	Relevante aspecten die de school kan verbeteren	15
7.3	Relevante aspecten die de school moet verbeteren	15
8	ADVIES	16
9	REGELING VOOR HET VERVOLG	17

1 INLEIDING

Van 7 december 2009 tot 9 december 2009 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van het studiepeil;
- de naleving van de onderwijsregelgeving;
- de controle op naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne. Overeenkomstig het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid van art. 38 §5 om het toezicht hierop afzonderlijk uit te voeren.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bijv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen of op www.schooldoorlichting.be.

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden (bijvoorbeeld met het oog op leerlingenwerving).

2 RELEVANTE KENMERKEN

- sterke verjonging van het lerarenkorps
- lokalennood
- groot aantal leerlingen voor op leeftijd
- de meeste leerlingen zijn afkomstig uit de sociale midden- of hogere klassen.
- vrij stabiele leerlingenpopulatie.

3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting.

3.1 (Leer)prestaties in de focus

Gewoon kleuteronderwijs :

Leergebied

wiskundige initiatie

wereldoriëntatie

Gewoon lager onderwijs :

Leergebied

wiskunde

wereldoriëntatie

Leergebiedoverschrijdende ET

leren leren

3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3.3 Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus

4 KWALITEITSPROFIEL

De vrije basisschool 'Sint-Norbertus' onderzoekt en bewaakt haar kwaliteit op basis van onderwijsopbrengsten nog in beperkte mate. Ze beschikt nochtans over een aantal valabele outputgegevens waaruit blijkt dat ze voor het leergebied wiskunde en de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'leren leren' aan de maatschappelijke verwachtingen voldoet. Ook de tevredenheid over de resultaten van oud-leerlingen in het vervolgonderwijs sterkt het team in de overtuiging dat het goed bezig is. Met de registratie van leerlingenresultaten in het digitaal zorgdossier zet het team de eerste stappen om outputgegevens meer systematisch te gebruiken in het kader van de interne kwaliteitszorg. Vanuit een kritische kijk op de eigen aanpak worden op schoolniveau wel occasioneel maatregelen genomen om het rendement van het onderwijs te verhogen.

De leraren van de kleuterafdeling onderzoeken de effecten van het onderwijs via dagelijkse observaties en periodieke screenings in het kindvolgsysteem. Met genormeerde toetsen gaan ze de leervoorwaarden voor rekenen na. Uit groepsoverzichten blijken de goede resultaten. De leraren baseren zich op het 'Ontwikkelingsplan voor de Katholieke Kleuterschool' om de basiscompetenties voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie stapsgewijze en geïntegreerd na te streven. Groeilijnen stellen vooral muzische, motorische en wereldoriënterende doelen van het Ontwikkelingsplan voorop. De koppeling hieraan van doelen voor wiskundige initiatie is nog beperkt. Vooral het domein meten komt minder doelgericht aan bod. Er is nog werk om het Ontwikkelingsplan verder grondig te implementeren in relatie tot het leerplan.

Om de eindtermen voor wiskunde met zoveel mogelijk leerlingen te realiseren en doelgericht te evalueren maken de leraren van de lagere afdeling gebruik van een onderwijsleerpakket dat ze vrij strikt volgen. Het wiskundeaanbod is hierdoor continu en harmonieus uitgebouwd.

Krachtige onderwijsstrategieën in beide onderwijsniveaus zorgen er voor dat de school aan haar inspanningsverplichting met betrekking tot de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'leren leren' voldoet. Werkhouding en aanpakstrategieën worden nagestreefd vanuit een schooleigen planning. Met interactieve werk- en organisatievormen en vormen van informatieverwerking organiseert de school realiteits- en kindgericht onderwijs in een veilige omgeving. Deze maken het leren betekenisvol en fijn en hebben een gunstige weerslag op de zelfsturing en de taalvaardigheid van de leerlingen.

In de kleuterafdeling zijn aspecten van wereldoriëntatie sterk in het aanbod verweven. Veel aandacht gaat uit naar ruimtelijke oriëntatie, ondanks infrastructurele belemmeringen. In de lagere afdeling is er nog werk om het leergebied wereldoriëntatie verder continu, geïntegreerd en evenwichtig uit te werken op basis van het leerplan. Hiervoor is nood aan planmatige ondersteuning op schoolniveau met niveauspecifiek formeel overleg. Voor de inschakeling van tijds- en ruimtekaders zijn er leemten in de doorgaande lijn. Rekening houdend met de dynamiek en vakbekwaamheid van het vrij jonge team, de goede praktijk in de uitvoering van de activiteiten en het lopende implementatietraject, weerhoudt de inspectie dit niet als een tekort maar als een aanbeveling.

De school voert een evaluatiebeleid vanuit een visie waarbij de evaluatie in het onderwijsleerproces wordt geïntegreerd. Niettegenstaande vormen van alternatief evalueren ingang vinden in de praktijk, heeft het team nog moeite met de evaluatie van de leergebieden wereldoriëntatie, muzische vorming en de leergebiedoverschrijdende eindtermen. De rapportering hierover blijft vaak summier en weinig zeggend. Ze contrasteert met de doelgerichte en rijke terugkoppeling over de andere leergebieden.

De school profileert zich als "een zorgzame school waar het kind centraal staat en die goede contacten onderhoudt met interne en externe partners". Extern gesteund en onder supervisie van het intern leiderschap brengt de zorgcoördinatie meer systematiek in het zorgbeleid. De brede beeldvorming, het versterkte zorgoverleg en de samenwerking met externe hulpverleners doen de school evolueren naar een meer systematische, planmatige, doordachte en geïntegreerde hulpverlening aan kinderen met specifieke noden. Goede praktijk in eigen huis wordt echter niet ten volle in het belang van het hele team benut, ook wat de binnenklasdifferentiatie betreft. Additionele mensen en middelen worden nog niet evenredig over beide onderwijsniveaus ingezet.

De school weet haar autonomie goed te gebruiken om haar maatschappelijke opdracht te vervullen. De inspectie waardeert de inspanningen die het schoolteam levert om krachtige leeromgevingen te creëren vanuit een samen gedragen visie. De school kan groeien in het bewaken van haar kwaliteit op basis van outputgegevens. Ook de verdere implementatie van het Ontwikkelingsplan in de kleuterafdeling en van het leerplan voor wereldoriëntatie in de lagere afdeling zijn belangrijke werkpunten. Een meer evenwichtig verdeeld inzetten van de differentiatieleeraren over beide niveaus zou de structurele uitbouw van de binnenklasdifferentiatie in de kleuterafdeling ten goede komen.

5 RESULTATEN

5.1 (Leer)prestaties

5.1.1 Kleuteronderwijs

Het onderzoek van de (leer)resultaten levert voor de leergebieden in de focus volgende conclusies op in verband met het **nastreven** van ontwikkelingsdoelen:

Wiskundige initiatie

Voldoet

Vaststellingen

- Een aantal indicaties, zoals verzamelde en geregistreerde gegevens over de onderwijsopbrengsten, wijst erop dat het team van de kleuterafdeling de decretale ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie in voldoende mate nastreeft. Met een genormeerde toets onderzoekt de school bij de vijfjarige kleuters de leervoorwaarden voor rekenen. Uit groepsoverzichten blijken de goede resultaten. Door rekening te houden met de ontwikkelingsleeftijd van de kleuters wordt over de betrouwbaarheid van de gegevens gewaakt.
- De vorderingen van de kleuters voor onder meer wiskundige initiatie worden opgevolgd door middel van dagelijkse observaties. Via gerichte screening van wiskundige competenties en van de denkontwikkeling wordt de ontwikkelingsevolutie van elke kleuter in kaart gebracht in het kindvolgsysteem (digitaal zorgdossier).
- Voor de planning van het onderwijsaanbod baseren de leraren zich op het 'Ontwikkelingsplan voor de Katholieke Kleuterschool'. Hoewel de school inspanningen levert om het Ontwikkelingsplan te implementeren, worden de doelen en inhouden ervan nog weinig gekoppeld aan concrete leerplandoelen. Het schoolteam kiest ervoor om het Ontwikkelingsplan te concretiseren in groeilijnen die bijdragen tot een doelgerichte verrijking van het activiteitenaanbod in relatie tot vooral motorische, muzische en wereldoriënterende aspecten. Het team maakt op het vlak van wiskundige initiatie minder efficiënt gebruik van de mogelijkheden die deze activiteiten bieden.
- Het Ontwikkelingsplan wordt nog weinig gebruikt voor de bewaking van het aanbod. Vooral voor het bewaken van de diepgang waarmee doelen worden nagestreefd, heeft de school nog duidelijke groeikansen.
- Enkele groeilijnen waarin wiskundige doelen expliciet worden vooropgesteld leiden tot een meer doelgericht nastreven van leerplandoelen voor tellen, getalbeelden en ruimte. Het domein 'meten' komt minder doelgericht aan bod, al zijn er waardevolle particuliere initiatieven. Niet alle leerplandoelen komen voldoende frequent aan bod. Het team uit de behoefte aan onderwijskundige terugkoppeling en aan formeel niveauspecifiek overleg over de uitwerking van bijvoorbeeld groeilijnen.
- Hoeken worden thematisch verrijkt. Voor een meer intentionele hoekverrijking gericht op het zelfstandig verwerven van wiskundige inzichten heeft het team nog groeikansen, ondanks private initiatieven die er op dat vlak al zijn. Naargelang het schooljaar vordert, is er bij de oudste kleuters van langsom meer systematische aandacht voor het voorbereidend rekenen.
- Hoewel in de groeilijnen concrete doelen voor wiskundige initiatie nog in beperkte mate worden vooropgesteld, gebruiken de leraren werk- en organisatievormen waarbij wiskundige aspecten geïntegreerd en in levensechte contexten aan bod komen. Het gebruik van leermiddelen die door de kleuters worden meegebracht verhoogt de werkelijkheidswaarde van het onderwijs.
- Er zijn ruim voldoende materialen aanwezig om de decretale ontwikkelingsdoelen na te streven. De nodige aandacht gaat uit naar het doorlopen van de handelingsniveaus, waarbij wordt vertrokken van de concrete handeling. De interactie met het kind wordt open gevoerd en spoort de kleuter aan tot het verwoorden van de rekenhandeling, het verder denken en het reflecteren op de waarde van gevonden oplossingen.
- De wiskundige begrippen die zijn opgenomen in een gradueel opgebouwde lijst, vormen een referentiekader om accenten te leggen in de instructietaal.

Wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- Net zoals voor wiskundige initiatie baseren de leraren zich op het Ontwikkelingsplan om de decretale ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie geïntegreerd na te streven en met zoveel mogelijk kleuters te realiseren.
- In aanzet reflecteren de leraren op de kwaliteit van het eigen didactisch handelen. Ze doen dit vooral door het evalueren van het verloop van de activiteiten. In mindere mate evalueren zij de diepgang waarmee de vooropgestelde themadoelen zijn gerealiseerd. Het schoolteam bewaakt het globale aanbod veeleer vanuit het kindvolgsysteem.
- Het thematisch aanbod sluit aan bij de leefwereld van de kleuters. De leraren spelen flexibel in op de vragen en de momentane belangstelling van de kleuters. Door de variatie van thema's worden telkens weer andere ontwikkelingsaspecten dominant, wat de harmonie van het aanbod in gunstige zin beïnvloedt.
- Zowel uit planningsdocumenten als uit de functionele klasinrichting blijkt de verwevenheid in het onderwijsaanbod van heel wat aspecten van het leergebied wereldoriëntatie, waarbij de domeinen vrij evenwichtig aan de orde zijn. Niettegenstaande aspecten van techniek in het aanbod zijn verweven, is er weinig systematiek in het nastreven van deze ontwikkelingsdoelen.
- Hoeken worden ingericht in functie van het thema en krijgen zodoende geregeld nieuwe impulsen. De leraren spannen zich in om de ouders voorafgaand aan elk thema te briefen over de doelen, de acties en de materialen die de school wil inschakelen, zodat de ouderparticipatie vergroot. Zo worden hoeken vaak verrijkt met attributen van thuis.
- De leraren kiezen voor een begeleidende onderwijsstijl. In alle groepen krijgt de fundamentele visie op ontwikkelen gestalte in de dagelijkse praktijk, waarbij de dynamiek van de kleuter en het ervaren verkennen van zijn omgeving vooropstaan.
- Van bij de 4-jarige kleuters wordt het keuzebord functioneel gebruikt, waarbij kleuters worden geholpen bij het 'leren kiezen'. De gestructureerde inrichting van de leeromgeving en het uitdagende opdrachten- en hoekenaanbod nodigen de kleuters uit tot samen spelen en zoeken. Er is dan ook zo goed als nergens sprake van niet-taakgericht gedrag. Markant is de vlotte samenwerking bij de kleuters. Materialen en opdrachtkaarten worden echter nog niet optimaal benut in het kader van de differentiatie en zelfsturing, zoals dat bijvoorbeeld met het puzzelsysteem het geval is. Stappenplannen worden bijvoorbeeld nog weinig gedifferentieerd aangereikt. Er is een waardevolle aanzet om met een methodiek de werkhouding van de kleuters te verbeteren.
- Begrippenlijsten die per thema en per leeftijd worden uitgewerkt zorgen ervoor dat de instructietaal op niveau wordt aangeboden. Gradueel afgestemde daglijnen en kalenders worden dynamisch gebruikt en zorgen mee voor een groei in verticale samenhang. Het visualiseren van het cyclische van de tijd met de voorstelling van de nacht vormt nog een aandachtspunt.
- Geïntegreerde aandacht gaat uit naar ruimtelijke oriëntatie, ondanks de beperkte ruimte die de klassen bieden. De leraren maken voldoende gebruik van zowel twee- als driedimensionale materialen. De groei in de abstractie 'van foto naar pictogram' is niet steeds duidelijk.
- Groepsoverschrijdende thema's rond onder meer gezondheidseducatie verruimen het vormingsaanbod vanuit verschillende opvoedingsdimensies. Ze beïnvloeden de redzaamheid van de kleuters in gunstige zin. Ze beogen de vorming van gepaste attitudes en bieden mogelijkheden tot het oefenen van kennis en vaardigheden in praktische contexten. Ludieke acties als deze maken het leren voor de kleuters erg betekenisvol binnen een krachtige onderwijsleeromgeving en een veilig basisklimaat.

5.1.2 Lager onderwijs

Het onderzoek van de (leer)resultaten levert voor de leergebieden in de focus volgende conclusies op in verband met het **realiseren** van eindtermen en leerplannen:

Wiskunde

Voldoet

Vaststellingen

- Om de basiscompetenties voor het leergebied wiskunde te realiseren en te evalueren baseren de leraren zich op eenzelfde onderwijsleerpakket dat recent is ingevoerd en vrij strikt wordt gevolgd. Hierdoor is er op schoolniveau een goede inhoudelijke continuïteit en krijgen alle domeinen voldoende aandacht. Het team gaat ervan uit dat de methodegebonden en zelf ontworpen toetsen volstaan om het bereiken van de leerplandoelen aan te tonen. Deze toetsen leveren goede resultaten op, wat er mede op wijst dat de school voor wiskunde aan haar maatschappelijke opdracht voldoet.
- De genormeerde toetsen van het leerlingvolgsysteem geven qua spreiding over de normcategorieën een wisselend beeld in vergelijking met de gemiddelde spreiding in Vlaanderen. Het is merkwaardig dat de resultaten van de toetsen van het leerlingvolgsysteem redelijk zwak uitvallen, terwijl de resultaten van de centrale toets van vorig schooljaar ruim boven het gemiddelde uitstijgen. Leerlingenresultaten worden op schoolniveau nog weinig bespreekbaar gesteld om er de kwaliteit van het wiskundeonderwijs mee te beoordelen en te verbeteren.
- De school neemt met het vierde leerjaar deel aan een centrale toets van de scholen van hetzelfde schoolbestuur. De resultaten zijn bevredigend, hoewel opvalt dat het domein meten (o.m. klokkezen) relatief laag scoort. Het vormt een uitdaging voor dit team om zich over resultaten als deze gezamenlijk te bezinnen met het oog op bijsturing van het aanbod.
- Vanuit een kritische kijk op de eigen onderwijsaanpak werd in overleg een nieuwe rekenmethode ingevoerd die naar verluidt meer houvast biedt. Het wiskundeonderwijs gaat doorgaans uit van levensnabije contexten met aandacht voor horizontale samenhang. De leraren gebruiken een variatie van werk- en groepeeringsvormen die de leerlingen uitnodigt tot (inter)actieve participatie aan het onderwijsleerproces. Voldoende aandacht gaat uit naar de materiële rekenhandeling en de verwoording ervan.

Wereldoriëntatie

Voldoet niet

Vaststellingen

- Om hun thematisch aanbod samen te stellen baseren de leraren zich op verscheidene bronnen en op eigen ervaring. Vooral binnen de graden overleggen de leraren om hun aanbod inhoudelijk op elkaar af te stemmen en overlappingen weg te werken.
- De implementatie van het leerplan voor wereldoriëntatie is aan de gang. Om leemten in het aanbod te detecteren en de harmonie te bewaken gebruikt het team een instrument waarmee het feitelijke aanbod wordt geïnventariseerd binnen de bestaansdimensies van het leerplan (leerlijn met leerplandoelen). Afspraken hierover worden niet door iedereen consequent opgevolgd. Omdat in de leerlijn enkel de einddoelen zijn weerhouden, hebben de leraren niet onmiddellijk het zicht op de doelen en inhouden die in de vorige en de volgende groepen op het programma staan. Het is hen tevens onduidelijk wat wordt verwacht met betrekking tot 'aanzetten' die naar die einddoelen moeten worden gegeven, zoals dat bijvoorbeeld bij de leerlijn 'leren leren' het geval is. Het gevaar op verschraving van het aanbod is dan ook niet denkbeeldig.
- Hoewel het team voor de planning van het aanbod nog een weg heeft af te leggen, komt wereldoriëntatie in de uitvoering van de activiteiten goed uit de verf vanuit een visie op wat wereldoriënterend onderwijs inhoudt. Via een variatie van werk- en organisatievormen krijgen de leerlingen kansen om probleemgericht, zelfontdekkend en in samenwerking met elkaar kennis, vaardigheden en attitudes te verwerven. Communiceren, exploreren, experimenteren en raadplegen van bronnen komen hierbij op het voorplan, waarbij realistische inhouden en actualiteit ruimschoots aan de orde zijn. De leerlingen doen hierbij spontaan een beroep op leermiddelen die transfer bevorderen, zoals ICT en naslagwerken.

De opbouw van tijds- en ruimtekaders en het dynamisch gebruik ervan vormen echter nog een belangrijk aandachtspunt.

- Vaak staan groepen van leerlingen zelf in voor de presentatie van wat ze hebben geleerd. De verwerkte informatie wordt op een creatieve wijze naar de groep gebracht. Op dat ogenblik zijn meerdere leergebieden en leergebiedoverschrijdende eindtermen in elkaar verweven. Werkvormen als deze maken het leren erg betekenisvol.
- Het thema-aanbod mist vaak het multiperspectieve karakter zoals dat in het leerplan wordt voorgehouden. De leraren zien niet altijd de bredere doelen achter de thema's, waardoor de onderwerpen doorgaans nog een domeinspecifieke of 'vakgescheiden' invulling krijgen. Het domein techniek krijgt nog weinig (geïntegreerde) aandacht, ondanks particuliere initiatieven. Rijke leercontexten, zoals extramurosactiviteiten, worden onder meer voor wat betreft techniek niet altijd voldoende diepgaand geëxploiteerd.
- Waardevolle initiatieven op schoolniveau rond onder meer gezondheidseducatie, actualiteit en democratische opvoeding bieden impulsen voor de maatschappelijke weerbaarheid en de mondigheid van de leerlingen. Meerdere acties binnen of over de geledingen getuigen van een projectmatige aanpak en monden uit in voorstellingen voor de hele school en voor ouders. Initiatieven als deze, onder meer vanuit de werkgroep 'onthaal', wakkeren het gevoel van verbondenheid aan. De school voert een actief gezondheidsbeleid dat doelgericht is uitgewerkt in relatie tot het leerplan. De leerlingenraad biedt de oudste leerlingen een overlegforum.
- De lagere afdeling heeft moeite om aan te tonen dat ze met zoveel mogelijk leerlingen de eindtermen voor wereldoriëntatie bereikt. Het aanbod is nog te weinig evenwichtig en geïntegreerd uitgewerkt. Met verscheidene soorten toetsen en taakgerichte opdrachten evalueren de leraren feitenkennis, inzichten, vaardigheden en attitudes. Het bereiken van de leerplandoelen wordt hiermee echter nog niet ten volle nagegaan.
- De beoordeling 'voldoet niet' geeft geen aanleiding tot het formuleren van een tekort. De inspectie houdt hierbij rekening met de didactische capaciteiten van het team, de goede praktijk in de uitvoering van de activiteiten en het traject dat de school volgt om het leerplan te implementeren.

Het onderzoek van de (leer)resultaten levert volgende conclusies op in verband met het **nastreven** van de leergebiedoverschrijdende eindtermen in de focus:

Leren leren

Voldoet

Vaststellingen

- De teamleden gebruiken onderwijsstrategieën die de vorming van strategische vaardigheden en de zelfsturing bevorderen. De lagere afdeling steunt hierbij op een degelijke voorbereiding in het kleuteronderwijs. Van bij de jongste kleuters worden werkhouding en aanpakstrategieën systematisch opgebouwd (leerlijn).
- Heel wat aspecten van 'leren leren' zijn – al dan niet bewust – doorheen het onderwijsaanbod verweven. Open onderwijsleersituaties worden over beide onderwijsniveaus doorgetrokken. Verscheidene werk- en organisatievormen, zoals het hoeken- en contractwerk, vormen van coöperatief leren en projectmatig werken, zijn gericht op actief leren en de vorming van plannings- en reflectievaardigheden. Opdrachtkaarten en transfergerichte hulpmiddelen worden in ruime mate ingeschakeld, zodat zoekstrategieën functioneren.
- Naarmate de leerlingen over de leeftijdsgroepen vorderen, dienen ze meer (groeps)opdrachten te plannen, zelfstandig of coöperatief informatie te verwerken en te presenteren. De gezamenlijke reflectie die hierop aansluit, wakkert de kritische ingesteldheid van de leerlingen aan ten opzichte van zichzelf en tegenover wat anderen inbrengen.
- In de hogere groepen komt het 'leren studeren' meer op het voorplan. De leerlingen leren er 'mindmappen'.
- Methodegebonden strategieën voor wiskunde en Nederlands worden tijdens instructielessen systematisch aangeleerd en vooral binnen de lescontext geoefend. Bij de aanvang van de les knopen de leraren aan bij de voorkennis en bespreken zij de doelen met de leerlingen. Zo krijgen zij zicht op wat

van hen wordt verwacht. Afhankelijk van de leraar wordt in meerdere of mindere mate met de leerlingen gereflecteerd op de mate waarin de doelen zijn bereikt.

- De leergebiedoverschrijdende eindtermen 'leren leren' worden planmatig geïmplementeerd. De school volgt hierbij een traject op lange termijn. De leergebiedoverschrijdende eindtermen zijn geïntroduceerd, waarbij een visie op leren is geduid. Het team heeft het feitelijke aanbod geïntroduceerd in relatie tot een aantal vooropgestelde items in de 'stippestappelij'. In hoeverre het huidige aanbod dekkend is voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen is met het team nog niet onderzocht. Het gebruik van krachtige werk- en organisatievormen, een open interactie en gevarieerde opdrachten rond informatieverwerking waarborgen echter in voldoende mate het nastreven van alle eindtermen voor 'leren leren'.

5.2 Schoolloopbaan

5.3 Outcomes

5.4 Tevredenheid

6 ASPECTEN VAN DE WERKING

6.1 Algemeen

6.2 Personeel

6.3 Logistiek

6.4 Onderwijskundig

6.4.1 Curriculum

6.4.2 Begeleiding

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces
- het vooropstellen en bewaken van effecten
- de integratie van onderwijsontwikkeling en -innovatie
- het operationaliseren van een gedragen visie
- het gebruik van interne gegevens voor evaluatie en bijsturing.

6.4.2.1 Leerbegeleiding

Vaststellingen

- De school groeit in haar zorgbeleid vanuit een visie die in samenwerking met de pedagogische begeleiding werd verduidelijkt. Voor deze school begint de zorg met de aandacht voor de totale persoon binnen een stimulerend basisklimaat. Onder impuls van de zorgcoördinator wordt meer systematiek gebracht in het zorgbeleid, gevoed vanuit nascholing. In samenwerking met de pedagogisch begeleider investeert de school in de uitwerking van een zorgcontinuüm. Vanuit de visie op zorg krijgt dit systeem geleidelijk verder invulling.
- In haar visie opteert de school voor een gezamenlijke planmatige eerstelijnszorg met de groepsleraar als spilfiguur. Meer preventief werken staat mee als een streefdoel voorop. De school voerde prioritair een digitaal zorgsysteem in. De leraren leren er gaandeweg mee werken.
- De zorgcoördinator werkt in eerste instantie op school- en lerarenniveau. Zo zorgt zij onder meer voor de coördinatie van het zorgoverleg. Op kindniveau laat ze zich bijstaan door twee differentiatieraren. De additionele inzet van mensen en middelen komt in aanmerking voor verdere bezinning met het team. Behoudens enige additionele ondersteuning door de zorgcoördinator, bijvoorbeeld bij interventies voor schrijfmotoriek, zijn de leraren van de kleuterafdeling vooral op zichzelf aangewezen bij het opnemen van hun eerstelijnszorg. In de lagere afdeling worden de differentiatieraren op verschillende manieren ingezet, rekening houdend met de noden die zich voordoen. Deze additionele assistentie verloopt zowel klasintern als -extern. Soms kan ze nog winnen aan efficiëntie.
- Het zorgoverleg draagt ertoe bij dat de leraren een goed zicht hebben op de beginsituatie van elke kleuter. De school richt zich bovendien op de thuissituatie van de kleuters en stimuleert een sterke ouderbetrokkenheid.
- De vorderingen van de kleuters worden opgevolgd door middel van veelvuldige dagelijkse observaties. Deze worden periodiek gefilterd op relevantie en geregistreerd in fiches. Via screenings van het welbevinden, de betrokkenheid en de competenties in het kindvolgsysteem wordt de ontwikkelingsevolutie van de kleuter geregistreerd in het digitaal zorgdossier op basis van duidelijke

criteria. Ook genormeerde schoolrijpheidstoetsen worden gebruikt om de risicoleerlingen te detecteren. Naar aanleiding van de instroom van een aantal anderstalige kleuters gaat de leraar van de betrokken groep experimenteel na hoe ver het staat met de ontwikkeling van het taalbegrip (kritisch luisteren, passieve woordenschat). Bij de aanvang van het eerste leerjaar neemt de school een genormeerde taaltoets af om na te gaan of sommige leerlingen meer ondersteuning nodig hebben.

- Uit de planningsdocumenten in de kleuterafdeling is weinig differentiatie op te maken. Toch houden de leraren rekening met de beginsituatie van elk kind. De differentiatie zit in eerste instantie in de keuzemogelijkheden voor de kleuter bij het aanbod. Verder differentiëren zij vooral op intuïtieve wijze in de verwachtingen die ze naar kinderen stellen en in de individuele ondersteuning. Met uitzondering van het groepsoverschrijdend puzzelsysteem waarbij elke kleuter op eigen tempo het traject doorloopt, worden materialen, opdrachtkaarten en stappenplannen weinig gedifferentieerd aangeboden. Op de puzzels is de gradatie gevisualiseerd.
- Met een 'extra aanbod' worden differentiatie en remediëring structureel in het weekschema verankerd. Niet in alle groepen kent dit aanbod van begeleide interventies echter dezelfde systematiek. Goede praktijk als deze wordt op schoolniveau nog weinig bespreekbaar gesteld met het oog op de interne professionalisering. Hierbij hebben de betreffende leraren ook oog voor de kinderen met specifieke noden. Die krijgen meer aandacht en individuele hulp. De geïndividualiseerde ondersteuning van taalzwakke kleuters door de groepsleraar is er een voorbeeld van. De school is van plan om anderstalige kleuters extra ondersteuning te geven met een specifiek taalaanbod. Één kleuter met een oriënteringsattest voor type 7 wordt deeltijds opgevangen door de school, in samenwerking met een school voor buitengewoon onderwijs. De inschakeling van hoortecnologie maakt dit mooie voorbeeld van inclusie mogelijk.
- Verzamelde observatie- en evaluatiegegevens worden ook in de lagere afdeling functioneel aangewend voor afstemming van het onderwijsaanbod op de mogelijkheden van elk kind. De leraren maken gebruik van de mogelijkheden voor tempo- en niveaudifferentiatie die in de onderwijsleerpakketten zijn ingebouwd. Ze vullen die aan met een extra aanbod voor vlugge leerlingen. Meerbegaafde leerlingen kunnen rekenen op uitdagende taken en/of worden opgevangen in een plusgroep. Het contractwerk is gedifferentieerd uitgewerkt, al wordt het niet overal even sterk aangewend met een zorgverbredend doel. Voor leerlingen die dat nodig hebben, verlengen de leraren de instructietijd. De leerlingen hebben de kans om het differentiatieproces mee sturing te geven. Met een afgesproken teken roepen zij de hulp in van de (differentiatie)leraar. Doorgaans worden de leerlingen heterogeen gegroepeerd om van en met elkaar te leren. Met het tutorsysteem gebeurt dit groepsoverschrijdend.
- Het multidisciplinair overleg draagt bij tot de systematiek in de opvolging van de kinderen met specifieke noden en beïnvloedt de ondersteuning van hun leer- en ontwikkelingsproces in gunstige zin. De voorbereiding getuigt van een goede beeldvorming. Het overleg resulteert in veel gevallen in een degelijke besluitvorming waarbij de hulpverlening wordt gecoördineerd. Het biedt voldoende concrete ondersteuning voor de groepsleraar als spilfiguur in de eerstelijnszorg. Met het formuleren van de zorgvraag hebben meerdere leraren het nog moeilijk.
- De communicatie en samenwerking met ouders en externe instanties, zoals het CLB, de GON-begeleiding en de buitenschoolse therapie, bieden impulsen voor een meer samen gedragen en geïntegreerde hulpverlening. De school levert inspanningen om de ouders van kinderen die speciale aandacht nodig hebben te betrekken bij het zorgoverleg en het hulpverleningsproces. Soms neemt de school in samenspraak met de ouders stimulerende, compenserende, remediërende of dispenserende maatregelen. Sommige leerlingen volgen een individueel leertraject of ze worden (handelings)planmatig begeleid.

6.4.3 Evaluatie

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces
- het vooropstellen en bewaken van effecten
- de integratie van onderwijsontwikkeling en -innovatie
- het gebruik van interne gegevens voor evaluatie en bijsturing.

6.4.3.1 Evaluatiepraktijk

Vaststellingen

- De school voert een evaluatiebeleid vanuit een visie. Uniforme afspraken zijn opgenomen in het schoolwerkplan en de school beschikt over een instrumentarium om de vooropgestelde effecten van het onderwijs te meten. Ouders worden geïnformeerd over de wijze waarop het leerproces wordt beoordeeld en hoe daarover wordt gerapporteerd.
- Het realiseren van de leerplandoelen voor wiskunde, Nederlandse taal en Frans wordt op een vrij volledige en valide wijze nagegaan met methodegebonden en eigen toetsen. Net zoals voor Nederlands worden voor Frans ook de communicatieve vaardigheden geëvalueerd. Met herhalingstoetsen of – activiteiten, onder meer voor wiskunde, wordt vooraf aan de leerlingen kenbaar gemaakt ‘wat’ en ‘hoe’ er zal getoetst worden. Bij de rapportering over deze leergebieden worden de resultaten vergeleken met het gewenst minimum.
- Vormen van alternatieve evaluatie, zoals peerreflectie en vaardigheidsdemonstratie, hebben ingang gevonden. Fiches met evaluatiecriteria bieden hierbij de nodige voorstructurering. In de school lopen mooie particuliere voorbeelden van hoe alternatieve evaluatie zinvol kan worden uitgebouwd. Zo mogen leerlingen soms zelf bepalen hoe ze de verworven kennis en vaardigheden willen tonen. Met leesfiches wordt een eerste vorm van portfolio aangelegd.
- Van langsom meer raakt de evaluatie in het onderwijsleerproces geïntegreerd. Het toetsen van de probleemstelling en product- en procesgerichte reflecties tijdens de feedbackfase van de les zijn er voorbeelden van. Zowel door de leraren als door de leerlingen wordt feedback gegeven vanuit een bemoedigende grondhouding. Een krachtige terugkoppeling als deze houdt mogelijkheden in voor een rijke interactie. Ze wakkert de kritische ingesteldheid van de leerlingen aan ten opzichte van zichzelf en tegenover wat anderen inbrengen.
- Wat voorafgaat neemt niet weg dat de school het nog moeilijk heeft met de evaluatie van de leergebieden wereldoriëntatie, muzische vorming en de leergebiedoverschrijdende eindtermen ‘leren leren’ en sociale vaardigheden. Deze leergebieden worden vaak beperkt en weinig doelgericht geëvalueerd. Ook de rapportering blijft doorgaans summier en weinig zeggend. Het is dan ook de vraag in hoeverre met de verbale appreciatie in het rapport een beeld wordt geschilderd van wat de leerling in de voorbije periode effectief heeft verworven.
- Vormen van gedifferentieerde evaluatie zijn in aanzet aanwezig, onder meer voor kinderen met leerstoornissen. De leraren gebruiken daartoe codes in de rapportering om onder meer compenserende maatregelen aan te duiden. Vooralsnog zijn hiervan nog weinig sporen te bekennen. In het rapport is ruimte voor terugkoppeling van ouders en leerlingen.
- De leraren van de kleuterafdeling koppelen via onder andere formele oudercontacten en heen-en-weerschriften terug naar de ouders. Ze worden door de directeur vrijgemaakt van toezicht, zodat ze de gelegenheid krijgen om de ouders in de klas of op de speelplaats te ontmoeten. Dit maakt een krachtige informele terugkoppeling mogelijk.
- Het verzamelen en gestructureerd registreren van gegevens over onderwijsopbrengsten is een schoolprioriteit. De school is bezig een aantal van deze gegevens in het digitaal zorgdossier in te voeren. Het systematisch analyseren, interpreteren en bespreken van deze gegevens met het team is nog geen verworvenheid.

7 STERKTES EN ZWAKTES

7.1 Relevante aspecten waarin de school goed is

- De versterkte systematiek die vanuit de zorgcoördinatie in het zorgbeleid wordt gebracht vanuit een gedragen visie op zorg.
- De zorgvuldige opvolging en registratie van de ontwikkelingsevolutie van elke kleuter in het kindvolgsysteem met het oog op een gedifferentieerde aanpak.
- De aandacht voor meerbegaafde leerlingen en vormen van verlengde instructie die in de lagere afdeling worden gerealiseerd.
- De inspanningen die de school levert om de ouderbetrokkenheid te garanderen en hen – samen met andere externe hulpverleners – te betrekken bij het overleg over de kinderen met het oog op een geïntegreerde zorgaanpak.
- Het doortrekken van onderwijsstrategieën die strategische vaardigheden beogen over beide onderwijsniveaus; de toepassing hierbij van verschillende vormen van informatieverwerking.
- De planmatige en systematische opbouw van werkhouding en aanpakstrategieën over de hele lijn.
- De realisatie op de werkvloer van actief en realiteitsgericht wereldoriënterend onderwijs vanuit een gezamenlijke visie.
- De ontwikkelingen in het evaluatiebeleid, waarbij alternatieve vormen van evaluatie in groeiende mate in het onderwijsleerproces worden geïntegreerd.
- De zorg van het team voor een stimulerend pedagogisch klimaat dat bijdraagt tot het welbevinden van de kinderen en de betrokkenheid bij hun leren.

7.2 Relevante aspecten die de school kan verbeteren

- In de kleuterafdeling het Ontwikkelingsplan verder implementeren in relatie tot het leerplan met het oog op een meer intentioneel nastreven van concrete (leerplan-)doelen voor wiskunde, inzonderheid voor het domein meten.
- In de kleuterafdeling de diepgang waarmee alle leerplandoelen voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie worden nagestreefd sterker bewaken.
- In de lagere afdeling, het leergebied wereldoriëntatie verder geïntegreerd, evenwichtig en continu uitwerken op basis van het leerplan en de evaluatie en rapportering hierop afstemmen; hierbij het aanbod van tijds- en ruimteaders optimaliseren met het oog op integratie in het onderwijsleerproces; hierbij ook op schoolniveau de bestaansdimensie techniek opwaarderen.
- In de lagere afdeling, het feitelijke aanbod voor 'leren leren' verder uitwerken in relatie tot de leergebiedoverschrijdende eindtermen en hierop de evaluatie en rapportering afstemmen.
- Op schoolniveau, met betrekking tot het zorgbeleid additionele mensen en middelen meer evenredig inzetten over de onderwijsniveaus; in de lagere afdeling het contractwerk verder gedifferentieerd uitwerken; in de kleuterafdeling opdrachtkaarten en materialen meer gedifferentieerd inzetten met het oog op de verbetering van de zelfsturing.
- Op schoolniveau het verzamelen en registreren van leerlingresultaten voortzetten en deze meer systematisch gebruiken in het kader van de interne kwaliteitszorg.

7.3 Relevante aspecten die de school moet verbeteren

8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning en subsidiëring **GUNSTIG**.

9 REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Luc Cuylaerts

Datum van verzending aan de directie en het schoolbestuur:

Voor kennisname

De directie/het schoolbestuur

Naam: